

»SLOVENE« volja
po pošti na vse strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
na celo leto naprej .. K 84.—
na pol leta 42.—
na četrt leta 21.—
na en mesec 7.—
Za inostranstvo celoletno K 95.—
Sobotna izdaja:
za celo leto K 15.—
za inostranstvo 20.—

SLOVENE

==== Inzerati: ====
Enostolpna petstvrsta (59 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat po K 1-20
Pri naročilu nad 10 objav
popust.
Najmanjši oglas 9,9 mm K 4.—
==== Poslano: ====
Enostolpna petstvrsta K 3.—
Izbija vsak dan izvenšči po-
medeljek in dan po prazniku,
ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Računal se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Telefona št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne bran.
Ljubljanske št. 650 na naročnino in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 25.511, bosn.-herc. 7563.

Država je ljudstvo.

V ljudstvu, navajenem doslej, da je spoznavalo pojem države le na davčnih opominih, na razglasih političnih uradov ter v »pikelhavbah« orožnikov, se je po zaslugi avstrijskega sistema utrdila zavest, da je država nekaj, kar je izven ljudstva, nekaj hudega in zločestega, čemur se je treba pokoriti in je ubogati. Tudi splošna in enaka volilna pravica, ki je bila uvedena v Avstriji zadnja leta, tega ljudskega prepričanja ni mogla omajati. Avstrijski parlament namreč nikdar ni mogel in ni hotel biti reprezentant ljudske volje. Ko je prišel čas, da se parlament odloči za ljudstvo ali za višje interese, je večina parlamenta navadno potegnila z onimi, ki so gledali navzgor. In nade ter vera ljudstva v svoje zastopstvo je bila še bolj omajana.

Danes imamo svojo državo, svobodno in neodvisno od tujega jarma. Vidimo pa, da se ljudstvo še ni moglo otresti tiste morečje misli, da je država krivičen serob, ki davi in stiska, ki le zapira in dela silo. Ne čudimo se tem pojavom v ljudstvu. Prevečkrat je bilo že osleparjeno za svojo pravico in premnogo obljub je že doživelo neizpolnjenih. Kar je morda stoletja živel v ljudstvu, ki mu je bilo usojeno tlačaniti v tuji državi, to se ne da odpraviti z enim manifestacijskim shodom. Ob slovesnih prilikah morda bukne na dan zatirana, svoboda željna narava, da drugi dan ob običajnem pritisku odzgoraj zopet zapade mrtvilo in resignaciji. Ljudsko dušo je treba pravilno spoznavati in le kdor jo pozna, jo bo znal voditi v pravo smer, da se zave in notranje osvobodi.

Kdor prav umeva demokratično nade, ki naj bi ne bilo le ime, marveč jedro političnega dela med ljudstvom, bo uvidel, da je demokracija mogoča le v popolnem sodelovanju ljudstva pri državnih poslih. Tega doslej pri nas ni. Narodno predstavništvo ne more nadomestiti popolnoma zastopstva, izvoljenega od ljudstva. Še manj pa današnje razmere odgovarjajo demokratičnemu pojmovanju v Švici in Ameriki, kjer vlada pri vsakem važejšem zakonu ne vpraša le poslancev, marveč se obrne na ljudstvo samo, ki z ljudskim glasovanjem odloča, naj se li uvede kak zakon ali ne. To je vlada ljudstva, demokracija! Pri nas seveda še nismo tako daleč, ker je to za sedaj še nemogoče. Komaj pol leta je stara naša svoboda in meje naše države niso še določene, vsled česar si moramo pomagati s tem, kar imamo: mesto izvoljenega parlamenta imamo začasno narodno predstavništvo.

Toda podlaga naše države ne more

biti drugačna ko demokratična in od ljudstva samega je odvisno, naj li država uživa od strani ljudstva zaupanje ali nezaupanje. V naših masah, vzgojenih v duhu podložnikov, naj se dvigne zavest državljanstva. Stari Rimljan je s ponosom poudarjal: »Civis Romanus sum — Rimski državljan sem!« Anglež, Američan, Švicar, Francoz se samozavestno udari po prsih in pove, kateri državljan je. Vsi ti demokratični narodi so prežeti duha, da je ljudstvo država in vsak posameznik izmed naroda je sestavni del države, na katere nesreči je prav tako interesiran kakor na njenem prospehu. To je duh svobodnih demokratičnih ljudstev! Sužnji tega duha nimajo. In zato prav posebno v teh dneh prav razumevamo dr. Krekovo besedo: Suženjstvo je veleizdaja!

V ljudstvo duha prave državljanske svobode! Izganjajmo ostanke suženjskega duha! S tem pozivom se obračamo na naše politične in izobraževalne organizacije, naj začno v tem oziru resno in temeljito delo v naših društvih. Zanesimo med ljudstvo zavest, da je ono in nihče drugi nositelj državne misli, da je dolžnost ljudstva tudi udeleževanje njegovih državljanskih pravic. Bila bi največja nesreča za nas, ko bi naša svobodna država hiralna in životarila le vsled pomanjkljive državljanske zavesti ljudstva, ki tvori državo.

Izobraževalno in politično delo je v tem oziru danes eminentno važno in odločilno za usodo države in ljudstva. Na delo!

Jubilej krščansko socialnega delavstva.

Dne 15. junija 1919 bo praznovalo slovensko krščansko-socialno delavstvo petindvajsetletnico svoje ustanovitve. Zgodovinski dogodek se je zgodil tako-le:

Dr. Kreka, ki je bil takrat stolni vikar, je naprosilo delavstvo ljubljanske predilnice, da je naševal na Šmarni Gori. Po cerkvenem opravilu se je zbralo delavstvo na vrtu gostilne pri Žibertu pod Goro, kjer je dr. Krek vprašal delavstvo, če bi ne bilo v Ljubljani mogoče katoliško delavsko društvo. Gostinčar je odgovoril: »Da, gospod doktor!« — Čez nekaj dni se je naša organizacija ustanovila in se je po njej izvedlo demokratiziranje našega ljudstva po načelih krščanske pravice.

Sklenili smo, da se srebrni jubilej organizacije katoliške delavske demokracije 15. junija 1919

slovesno praznuje. — Ker je naše delavstvo izpostavljeno največjemu nasilstvu in

agitaciji od strani nekrščanskih struj, naprošamo vse naše organizacije, da se po svojih zastopnikih in če le mogoče korporativno udeležijo srebrnega jubileja našega katoliškega delavstva in tako oskolojijo naše delavstvo v nadaljnjem njegovem težavnem boju za naše najsvetejše verske in narodne svetinje.

Spored našega srebrnega delavskega dne se je določil tako-le:

Na Šmarni Gori:

a) Ob pol 9. uri dopoldne slovesno cerkveno opravilo.

b) Po sv. maši prvi slovesni tabor pred cerkvijo na Šmarni gori.

c) Izredni občni zbor Jugoslovanske Stokovne Zveze za delegate organizacij JSZ v mežnariji, II. nadstropje.

Popoldne:

Slavnostni ljudski tabor in veselica na vrtu gostilne pri Žibertu pod Goro.

Spominu dr. Kreka smo dolžni, da slovesno proslavimo 25letnico slovenskega krščansko-socialnega delavstva!

Jugoslovanski krščanski delavski pozdrav!

Predsedstvo

Jugoslovanske Stokovne Zveze
v Ljubljani.

Čehi za koroške Slovence.

LDU Praga, 13. maja. (ČTU) V večerajšnji seji narodne skupščine so poslanci dr. Franta in tovariši vložili predlog, ki se glasi med drugim: Edina dežela bivše Avstro-Ogrske monarhije, kjer Nemci še vedno tlačijo Slovence, je Koroška. Slovensko prebivalstvo te dežele je bilo že od nekdanj izpostavljenost najhujšemu narodnemu zatiranju. Nemški šovenizem ni bil nikjer tako brezobziren kakor v tej deželi. Dasi je na Koroškem obstojala demarkacijska črta, se Nemci z njo niso zadovoljili in so začeli ofenzivo. Iz te nesrečne dežele prihajajo obupna poročila o nemškem nasilstvu. Begunci prihajajo na Kranjsko in pripovedujejo o grozovitih nemških soldateskah. Tirolski in štajerski prostovoljci ubijajo slovenske ujetnike. Nemški listi priobčujejo članke, kjer proslavljajo čiščenje in osvobodjenje koroške dežele. Interpelanti so vložili nastopni nujni predlog: Vlada naj se takoj obrne do prijateljskih entitetnih vlad, da nastopijo čim strožje zoper nemško nasilstvo. Vlada naj upravičene zahteve Jugoslovancov po osvo-

boditvi Slovencev izpod ponižujočega nemškega jarma podpira na ta način, da se vsa koroška dežela, ki je bila prvotno popolnoma slovenska in ki je danes le umetno germanizirana, prisodi združenemu kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Boji z Nemci.

Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 14. maja opoldne iz uradnega vira: Dne 13. maja so Nemci nadaljevali napad v smeri proti Slov. Gradcu. Zavzeli so št. Janž. V Dravski dolini je položaj neizpremenjen.

Kaj bo z našo mejo na Koroškem?

»Temps« od 12. t. m. poroča: Svet petorice je včeraj odobril sklepe teritorialne komisije glede italijanske in jugoslovanske meje proti Nemški Avstriji. Italijanska meja bo šla najbrže po gorovju južno od Trbiža. Železnica Trst—Beljak bo prideljena skoro gotovo cela Italiji. V okolici Celovca bo odločeval plebiscit. — Poročilo glede italijanske meje je zelo nejasno. Odstavek glede železnice je istotako nejasen. Najbrže je tu mišljena projektirana proga Sv. Lucija — Bovec — Trbiž — Beljak. Četudi poročilo ne poroča nič natančnejše o naših sev. mejah, vendar poročilo izrecno navaja, da se bo plebiscit vršil samo v celovski okolici, iz česar bi sledilo, da so drugod meje na severu končnoveljavno določene.

Mirovna pogodba z Avstrijo.

LDU, Amsterdam, 13. maja. (DKU.) »Algemeen Handelsblad« javlja iz Pariza: Preliminarije z Avstrijo bodo baje vsebovale isto formulo, kot mirovna pogodba z Nemčijo, namreč da mora Avstrija sprejeti posebne rešitve, ki se bodo kasneje ugodile za nove sosednje države Avstrije.

LDU, Dunaj, 14. maja. (DKU.) Razpravljajoč še neprotrene vesti pariških listov o mirovni pogodbi, ki se bodo stavili Nemški Avstriji, poudarjajo listi, da je bila bojazen, s katero se je pričakovalo predloge entente, upravičena, če so te vesti resnične. Mir, ki ga entente namerala vsiliti Nemški Avstriji in Ogrski, ima isto obliko, kakor mir z Nemčijo, in bo na vsak način mir uničenja, ki ga Nemška Avstrija ne more podpisati.

LISTEK

Dr. Jos. S.-č.

Stična.

(Dalje.)

Vsa ta dejstva označujejo tudi stiški samostan. »Moli in delaj!« — s tem geslom sv. Benedikta so cistercijski menihi nastopili ter pričeli slovenskemu ljudstvu na sedanjem Kranjskem deliti kruha višje kulture. Po redovnih pravilih so morali i sami delati; vsi brez izjeme od opata do bratov. Dr. Jos. Gruđen poudarja, da je stiški samostan pospešil in povzdignil kmetijstvo v deželi zlasti v dvojnem oziru: menihi so sekali gozde ter tako pridobivali zemljo za kulturne nasade; še shranjene listine izkazujejo tako delo za okraje pri Trziču in ob Krki. Potem so tehnično dvignili kmetijstvo, ker so uvedli železen plug in sploh boljše poljedelsko orodje. Tudi so prinesli seboj nove sadike in nove žitne vrste. Cerkev je poljedelstvo povsod rada pospeševala ter s tem dvigala kulturo ljudstva.

Prav tako izkazujejo listine iz početka 13. stoletja, kako je stiški samostan ceste zidal n. pr. pri Ljubliju in Trziču svoja posestva je imel tudi ob trgovski cesti, ki je vodila iz Ljubljane in Kranja v dolino Kokre in po njej ob zapadnem vznožju Grintovca v dolino Bele in Drave

do Velikoveca na Koroškem, ter samoposebumevno skrbel za ohranitev ceste same. Samostan je dalje na korist ljudstva poton: trgovine posredoval blagovno izmenjavo med Kranjsko in Furlanijo. Dobil je v ta namen posebne ugodnosti, n. pr. carine prost prehod v Ljubljani, ob Unici, v Senožečah, v Postojni, v Trstu itd. Služil je tudi potnikom kot gostišče in zavetišče, saj se je nahajal nedaleč od trgovske ceste, ki je vodila iz Ljubljane na Hrvasko v Sisek in dalje. Celu križarji so se tukaj radi vstavljali. L. 1261 so dobili stiški menihi Trzič s pogojem, da priredijo tukaj gostišče za uboge. Sploh je bilo sprejemanje potnikov v oskrbo in prenočišče dolžnost, ki jo je samostan že po pravilih svojega reda imel. Rad jo je sicer izvajal, toda v gotovih časih je zahtevala od njega zelo velikih žrtev.

Velika dobrotja za naše ljudstvo je samostan postal ob času prevratov in homatij v 13. stoletju. Friderik II. se za red v območju nemške vlasti sploh ni brigal, ker je vedno begal za svojimi brezplodnimi načrti v Italijo; po njegovi smrti leta 1250 se je nered še povečal. Moč pesti je pričela vladati. Jasno je, da je ljudstvo pri tem največ trpelo. Gotovo ljudstvu v korist pa je že L. 1239 Gregor IX. dal oglejskemu patriarhu pravico, da sme vsakega izobčiti, ki bi kakorkoli preganjal Stično in ljudi, ki so bivali na njenih posestvih. L. 1256 je Aleksander IV. dovolil

samostanu samemu, da sme uporabljati to sredstvo proti svojim nasilnim sosedom. Se isto leto je dobil tedanji opat pravico pravosodstva in uprave nad vsemi samostanskimi podaniki; pozneje, l. 1319 so njegovo sodno oblast raztegnili na prav vse slučaje, celo one, ki so se tikali smrtnih kazni. Lov na divjačino, gozdne pravice, ribolov je tudi njemu pripadal. Že sto let poprej pa je samostanu Inocenc III. podelil privilegij azila, ki je jamčil varstvo in življenje vsem, tudi zločincem, ako so pri samostanu iskali pravice in zaščite pred nasilniki ali preganjavci. Predočimo si vse to in ljudstvo v tedanji brezpravni dobi in vsak bo spoznal, koliko sreča je bil samostan za domače prebivalstvo. Tu je bilo varno; tu se mu je dobro godilo. Moč pesti ni segala oz. se ni upala segati do njega; in če je bila kedaj navzlic temu tako predrzna, je bila s cerkvenimi kaznimi občutno zadeta.

Samostan je po svoji avtoriteti, po svojih pravicah in po svoji moči daleč naokrog zaslovel. Velikaši so iskali prijateljstva z njim; papeži in kralji so ga obisipali z dokazi svoje naklonjenosti. Vojvodinja Viridis si je po smrti svojega soproga avstr. vojvode Leopolda III l. 1286. izbrala bližino uprav našega samostana, da je tu skoraj 30 let prebivala. Stanovale je v samotnem gozdu tik cerkvice sv. Lamberta za Pristavo, poldrugo uro pešhoje severno od Stične. Sedaj se komaj

poznajo razvaline nekdanjega njenega gradu. Pokopana je bila v samostanski cerkvi, kakor je bila to njena izrecna želja. Tekom časa je prišlo v cerkvenopravno odvisnost od samostana vsaj 43 župnij in vikariatov, raztresenih po sedanjem Kranjskem in drugod. Stiški opat je bil kakor škof. V deželi ni bilo cerkvenega dostojanstvenika, ki bi se mogel z njim primerjati. Škofija v Ljubljani je bila namreč ustanovljena šele l. 1461, 330 let po početku našega samostana.

Prestopki in pregreški proti redovni disciplini so se morda pokazali sempatja tudi v življenju družine stiških menihov — katera človeška ustanova je brez njih? — toda v celotni sliki dolgih 800 let služijo le bolj namenu, da more vsakdo od njih senci mnogo lažje zaznati in živati lepoto Stične. L. 1454 n. pr. jo oglejski patriarh Ludovik tako-le pri papežu Nikolaju V. opisuje: »Tu cveče redovna disciplina; zgledi, ki jih dajata življenje in pravnost v samostanu, vplivata čudovito prijetno daleč naokoli; čednosti se z vso vesnostjo gojijo in dobrodelnost se neprestano izvršuje; gostoljubnost je velika; ljudstvo se pri vsaki priliki navaia k pobožnosti; čast božja se goreče neguje.« — Te besede krasno dokazujejo, da je bil samostan navzlic svojem svojiskemu namenu vedno le v splošno ljudsko korist.

(Dalje.)

Jugoslovanska valuta.

Ustanovitev emisijske banke.

LDU. Belgrad, 13. maja. Finančni minister dr. Momčilon Ninčič je podal o valutnem vprašanju nastopno izjavo: Bliza se trenutku, da se reši valutno vprašanje, zakaj načrti klisejev in bankovcev so že izdelani. Te dni bo v Parizu dotiskan naš denar dinarskega tečaja in ne bomo dolgo čakali, da razpolagamo z zadostnim količinam, ki jih hočemo v gotovem roku zameniti za krome, ki so sedaj še v prometu v našem ozemlju.

Pripravljajo se tudi tehnični detajli izmenjave, a razmerje med dinarji samimi se ugotovi, ko bo čas za to, za sedaj morem dolgo čakati, da je ministrski svet odločil, da se lastnikom državnih bonov, kolikor jih bodo vpisali do prvega junija t. l., izplača o priliki izmenjave na vsakih sto kron pet dinarjev več, kakor ostalim. Razumljivo je, da favorizira naša država zlasti svoje papirje, kar so delali tudi drugod.

Predhodna pogodba o izpeljavi valutne reforme se pripravlja.

Osnavlja se že tudi emisijska banka, ki se spoji s sedanjo privilegirano narodno banko kraljevine Srbije. Namerava se tedaj ustanoviti za vse naše ozemlje ena privilegirana emisijska banka na delniški podlagi, tedaj ne državna, ki bo izdajala denar in povlekla krome iz prometa. Minister za trgovino bo stavil predlog za osnovanje nove emisijske banke najbrž meseca junija narodnemu predstavništvu v rešitev.

Jaz sam se bavim z vprašanjem, kako naj se ustvari valuti podlaga in na kateri osnovi naj se denar izda. Upam, da dovedejo moja nadaljna pogajanja do popolnih zaključkov. Verjetno je, da bodo služile gotove mnogo vredne državne domene kot posebna garancija za izdane bankovce.

Priprave za rešitev valutnega vprašanja so obsežne in je treba za to časa in smotrenega dela. Poleg tega se mora počakati na trenutek, da se naše gospodarske, prometne in druge razmere uredijo, da bo čim manj nereda, ki je v gotovi meri povsod neizogiben.

Grupacija strank v Narodnem predstavništvu.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

a Belgrad, 14. marca. Danes popoldne ima narodno predstavništvo svojo sejo. Na dnevnem redu je poročilo verifikacijskega odbora. Pri tej priliki utegne priti do prvega bojnega glasovanja. Že včeraj je Jugoslovanski klub glasoval z radikalnimi srbskimi poslanci v zadevi volitve organov v glavno kontrolo. Prišlo je do kompromisa.

Nekateri sodijo, da se v tem kažejo že glavni obrisi novega bloka. Toda včerajšnje glasovanje samo, ki se je naposled moralo končati s kompromisom, kaže, da so razmere še vedno nejasne in da skoro ni mogoče še govoriti o novih blokih. To bo mogoče šele, ko se strankarske razmere popolnoma razbistre. To pa se doslej še ni zgodilo.

Nemško nasilje na Koroškem.

Ko so nemški vojaki - divjaki vdrl v Dobrlavas, so v tamošnji prošnji vse oplenili in pokradli, mnogo predmetov skozi okna na cesto zmetali, posebno uradne in druge knjige. Pri tem so sodelovali tudi nekateri domači nemčurji, posebno Rok Lesjak, pdm. Matajdl, ki je z vozom odvažal iz prošnje. Ravnotako so tudi vse pokradli in pobili slov. gostilničarju in zidarske mu mojstru Jožefu Vedeniku, ki so ga baje tudi pretepli in zaprli. Njegova hčerka Marija je zbežala na Jezersko; kam so odgnali očeta, oziroma ali je živ ali mrt, se ne ve.

Zadržuje v Sinti vasi je glasom brzojava g. mons. V. Podgorca, ki ga je poslal g. trgovec A. Novak v Zidani most, popolnoma oplenjena. G. Novak je imel v Zadržugi okoli dva vagona sladkorja in več vagonov moke za aprovizacijo velikovškega okraja, svojega blaga pa za blizu 150.000 K. Vse je glasom verodostojnih poročil, posebno go-ri omenjenega brzojava popolnoma oplenjena. Plenitve so se udeleževali tudi nekateri nemški in nemški železničarji in kmetje, posebno tudi kmet veleposestnik Karol Oraš, kateremu so pa pozneje nemški vojaki tudi vse vzeli.

Znani nemško-nacionalni bujska, gozdarski mojster kneza Rosenberga na Zeneku v St. Lipšu pri Dobrlivasi, J. Hey, ki ga je na nujno zahtevo podjunskih občin in narodnih svetov ter vojaške oblasti, deželna vlada v Ljubljani izgnala, je osebno vodil tolpe k slov.

narodnjakom. Prišli so k kmetu Ant. Gril, pdm. Jehartu na Plaznici. Posestnika ni bilo več doma, ker je jo previdno s svojim bratom potegnil. Zahtevali so od njegove žene ves denar, okoli 13.000 K. Vzeli govejo živino in konje ter mnogo živeža. Gospodinja jim je morala celo večerjo skuhati.

Tolpe imajo vse izrazite narodnjake zapisane; tam plenijo in ropajo. Pri trgovcu Jožefu Rutarju, najemniku »Narodnega doma« v Žitari vasi so vse razbili, oziroma na dražbi prodali, podrli, oziroma zmetali, na cesti so tudi peči in štedilniki, celo okna so odnesli. V hiši ni ostalo toliko blaga, oziroma predmetov, da bi bilo vse skupaj vredno 20 K. Njegovega očeta, načelnika slovenske hranilnice in posojilnice v Sinti vasi, ki je tudi pobegnil, so prišli vojaki štirikrat iskat na dom v Malčape, da bi dobili pri njem posojilniški denar. Ko ga niso dobili, so odnesli živež in odpeljali. Mož se je skrival v gorah, ponoči prihajal domov in šele minuli četrti pobegnil in prišel v Ljubljano.

Nemške vojake, med katerimi se nahajajo tudi nekateri nemčurjski fakini, skrbijo posebno cerkvene in posojilniške blaginje, te najprej iščejo. V župnišču v Žitari vasi so odnesli srebrne svetinje Marijine družbe in se ž njimi norčevali. Neki vojak je kazal v Malčapah magacin patronov rekoč: »To je rožni venec za St. Vidskega fajmoštra.«

Nemški vojaki so popolnoma oplenili župnišče v Skočjanu, v St. Vidu in Globasnici. Tudi pri kmetu Huterju v Globasnici so odgnali večji del živine.

To vse pripovedujejo begunci, ki so ravnokar šele dospeli v Ljubljano, ki so deloma še sami videli in katerim se je potem posrečilo pobegniti čez gore. Domače prebivalstvo je silno ogorčeno na nemške divjake. Hribovski kmetje se hočejo vsak čas vzdigniti z orožjem zoper tolpe. Najbolj so razburjeni zavoljo tega, ker nemški vojaki pokradejo tudi v cerkvah cerkevno perilo in trgajo mašna oblačila.

Iz Globasnice na Koroškem.

Nemški vojaki so pod vodstvom nekega častnika iz sorodstva gostilničarja P. Cenklina vdrl v cerkev v Globasnici in tam ukradli monštranco, kelih in druge srebrne predmete. Nato so šli v gostilno in tam iz kelihov pili vino. V župnišču so vse oropali, nato šli v hišo občinskega tajnika Zalaznika, potem k posestniku P. Huterju, odličnemu narodnjaku, k posestniku F. Hrastu pdm. Hamriču, k županu F. Kraigherju v Štebnu, k J. Jekleni pdm. Sörgo v Podjuni — povsod so plenili in ropali in odgnali živino. Vojaki imajo pri sebi natančen seznam vseh uglednih narodnjakov, pri katerih naj plenijo, oziroma katere naj peljejo v zapor in katere naj pretepaajo.

Mir z Nemčijo.

Nemški odgovor.

LDU. Versailles, 13. maja. (DKU.) Drž. minister grof Brockdorff-Rantzau je odposlal danes predsedniku mirovne konference Clemenceauju tri spomenice. Prva vsebuje poročilo narodnogospodarske komisije, ki ima nalogo proučiti posledice mirovne pogodbe za položaj nemškega naroda. Konec se glasi nastopno: Ako se mirovni pogoji izvedejo, znači to enostavno pogin veliko milijonov ljudi v Nemčiji. Ta proces bi se razvil jako hitro, ker je po vojni blokadi in njeni poostitvi med premirjem zastrupljeno ljudsko zdravje. Nobeno pomožno delo ne bi moglo ustaviti tega strašnega umiranja. Mir bi zahteval od Nemčije več človeških žrtev, kakor jih je zahtevala štirinapolletna vojna. Mi ne vemo in skoro bi na tem dvomili, da so si delegati aliranih in asociiranih držav v svesti konsekvence, ki bi nedvomno nastopile, ako bi Nemčija, od sedaj gosto naseljena, z vsem svetovnim gospodarstvom spojena in od uvoza surovin in živih odvisna industrijska država, naenkrat bi bila pomaknjena na tako stopnjo razvoja, ki je morda odgovarjala njeni ekonomski konstrukciji in njenemu številu prebivalcev pred polstoletjem. Kder podpisuje to mirovno pogodbo, izreka obenem smrtno obsodbo nad mnogo milijonov nemških mož, žen in pa otrok.

LDU. Versailles, 13. maja. (DKU.) Druga spomenica grofa Brockdorff-Rantzau, ki se peča z vprašanjem povračila škode, izjavja: Nemčija se je zavezala povrniti škodo. Nemška delegacija ne more priznati pravice ali zahtevka aliranih in asociiranih držav povrniti škode, ki je vsled vojne nastala. Nemško ljudstvo ni hotelo vojne in ne bi nikdar začelo napadalne vojne. V zavesti nemškega naroda je bila ta

vojna vedno samo obrambna vojna. Nemška delegacija se tudi ne strinja z naziranjem aliranih in asociiranih vlad o krivcu te vojne; tudi ne more bivši nemški vladi podtakati edine in glavne krivde vojne. Nemški delegati prosijo radi tega za vročitev izjave komisije, ki so jo alirane in asociirane vlade imenovale v proučitev odgovornosti krivcev vojne.

LDU. Pariz, 14. maja. (Brezžično.) Grof Brockdorff-Rantzau je v torek zvečer izročil polkovniku Henryju novo noto namenjeno načelniku aliranih vlad. V svrhu sprejema te note se je pripeljal z avtomobilom uradnik ministrstva za zunanje stvari v Versailles.

Nemčija protestira.

LDU. Berlin, 14. maja. (DunkU.) Meščanski svet v Veleberlinu in hansaška zveza sta priredili protestno zborovanje. Zborovalci so sprejeli sklep, ki zahteva od vlade, da nikakor ne privoli v sramoten mir. Po končanem zborovanju je množica demonstrirala po Viljemovi cesti. Pred palačo državnega kanclerja je zahtevalo ljudstvo, da nastopi zastopnik vlade. Nato je prišel k oknu ministrski predsednik Scheidemann in je izjavil, da ukrene vlada vse potrebno, da se omogoči mir, ki bo dal Nemčiji živeti in delovati. Ko je omenil Scheidemann 14 Wilsonovih točk, so se čuli klici »Dol z Wilsonom«. Ministrski predsednik je množico prosil in svaril, naj se vede razsodno, zakaj posamezne osebe žaliti ne bi imelo zmisla. Svoj govor je zaključil s »Hoch« klicem na pravični mir, ki bi zagotovil Nemčiji življenje, in na nemško domovino. — Neodvisna socialna demokratska stranka je priredila v Veleberlinu kakih 90 shodov, na katerih so govorili znani strankini voditelji o mirovni pogodbi.

LDU. Berlin, 14. maja. (DKU.) Na Königsplatzu je bilo včeraj velikansko protestno zborovanje proti nasilnemu miru. Nad vse pričakovanje dobre obiskano zborovanje je sprejelo resolucijo, kjer se pozivlje proletarijat vseh dežel, naj sodeluje v boju proti imperialističnim nasilnim politikom entente ter za trajen pravičen mir.

LDU. Versailles, 14. maja. (DunkU.) Državni minister grof Brockdorff-Rantzau je sporočil snoči v »Hotelu Reservoir« celokupni delegaciji tri note, ki jih je naslovil danes na predsednika mirovne konference, Clemenceauja. Po nekaterih uvodnih opombah je grof Brockdorff-Rantzau povdal, da je mirovna nota v sedanjih oblikah za Nemčijo nesprejemljiva in da je Nemci ne morejo podpisati, ker je ni mogoče izpolniti. Delegacija da se bo potrudila pogodbo tako zboljšati, da bo podpis mogoč. On da računa, da ga bo delegacija z vsemi močmi podpirala. Ministrova izvajanja so bila sprejeta s splošnim odobravanjem.

Švicarske žene proti nasilnemu miru.

LDU. Curih, 14. maja. (DunkU.) V torkovi seji konference ženstva je bila sprejeta resolucija, v kateri izreka obžalovanje nad pariškim nasilnim mirom, ki nasprotuje Wilsonovim načelom.

Če Nemčija ne sprejme.

LDU. Pariz, 13. maja. (DKU.) Agence Havas: Najvišji gospodarski svet je razpravljal danes o gospodarskih odredbah, ki bi se morale ukreniti za primer, da bi Nemčija mirovne pogodbe ne hotela podpisati. Pristojni odsek je po navedbi sveta izdelal načrt, v katerem se predvideva upostavitve stroge blokade, o katere udeležitvi bi sklenil svet četvorice. Svet se je nadalje pečal s prehranjevalnimi razmerami v baltičskih provincih.

Romunija in mirovni pogoji Nemčiji.

LDU. Lyon, 14. maja. (Brezžično.) Iz Bukarešte se poroča: Romunsko časopisje smatra mirovne pogoje, ki so bili stavljeni Nemčiji, kot zelo stroge, pa tudi pravične in gotovo vsekakor manj stroge, kot one, ki so bili svoje dni od Nemčije stavljeni Romuniji.

Čehi in mirovna pogodba.

LDU. Lyon, 14. maja. (Brezžično.) Iz Prahe se poroča preko Bazla, da komentira tamošnje časopisje mirovno pogodbo z vsem zadovoljstvom, posebno kar se tiče izročitve šlezjskega ozemlja čehoslovaški državi, ki bo s tem obsegala skupno 130.000 kvadratnih kilometrov s 15 milijoni prebivalcev.

Spomenica Nemški Avstriji.

LDU. Pariz, 14. maja 1919. (DKU.) »Agence Havas« poroča: Brockdorff-Rantzau je sestavil s svojimi 50 sotrudniki spomenico na Nemško Avstrijo, ki jo odpošlje potem kurirja nemško-avstrijski delegaciji.

Mirovni posvet.

Avstrijska delegacija.

LDU. Lyon, 13. maja. (Brezžično.) V St. Germainu pričakujejo avstrijsko delegacijo v sredo jutraj. Overovljenje poob-

lastil bo trajalo nekoliko dni, uradna razglasitev mirovne pogodbe pa se bo vršila najbrže že prihodnji teden. Seznam držav, ki bodo pri tej ceremoniji v St. germainskem gradu zbrane, še ni povsem gotov. Na vsak način pa bodo prisostvovali ceremoniji vse one države, s katerimi je svojačasno Nemčija prekinila zveze.

LDU. Lyon, 14. maja. (Brezžično.) Z Dunaja se poroča preko Bazla: Državni kancler dr. Renner je preteklo nedeljo sprejel poverjenike Anglije, Zedinjenih držav, Italije in Francije ter z njimi razpravljao o predmetu mirovnih pogajanj. Poverjenik Francije Mr. Allize je obljubil, da bo avstrijskim delegatom, ki potujejo v Pariz, ublažil pot. Spremljal jih bo v imenu francoske misije Mr. Pinant. Tudi general Alberti od italijanske misije bo šel v Pariz.

Angleški protektorat nad Egiptom.

LDU. Pariz, 14. maja. (DKU.) Agence Havas poroča: Oficijsko se potrjuje, da je amerikanska vlada priznala angleški protektorat nad Egiptom.

Rusija odklonila pogoje.

LDU. Pariz, 14. maja. (DKU.) Agence Havas poroča: Po »Journalu« je Cicerin v brezžični brzojavki na Napsena, ki je predlagal preskrbitev Rusije z živili, potom entente, odklonil pogoje, ki jih stavlja ententa za ustavitev sovražnosti.

Razna poročila.

Poljska.

LDU. Moravska Ostrava, 14. maja. (ČTU.) Varšavski listi poročajo: V bližini dunajskega kolodvora v Varšavi so v soboto aretirali dve osebi, ki sta na vogalu Maršalovske ulice, ko se je ravno iz Pariza se vračajoči Paderewski mimo peljal v avtomobilu, klicali: »Proč s Paderewskim!« Množica je oba možakarja pretepla. Kakor se domneva, je šlo tukaj za napad na Paderewskega.

LDU. Moravska Ostrava, 14. maja. (ČTU.) Varšavski »Kurjer Poznanski« poroča iz Pariza, da je poljski delegat na mirovni konferenci Dmowski od generalnega tajnika mirovne konference Dutaste prejel obvestilo, da bi spopad poljske armade z litvansko po mnenju komisije trojice zelo škodoval poljski stari. Mirovna konferenca da enostavno ne bo pripoznala vojaških razprav.

Neodvisnost Finske.

LDU. London, 12. maja. (ČTU.) Reuterjev urad poroča: Vlada Zedinjenih držav severoameriških je sklenila priznati neodvisnost Finske.

Boji v Neapolju.

LDU. Lugano, 14. maja. (ČTU.) V Neapolju so, kakor se šele zdaj radi cenzure doznavajo, izbruhnili veliki nemiri. V notranjem delu mesta je nastal boj med opuščenimi vojaki in redarstvom, pri čemer so celo napadale čete z revolverji in bodali napadale redarstvo. Prisilili so redarstvo do umika v vojašnico, katero so potem ljudstvo in vojaški oblegali. Oddali so baje več kot 2000 strelcev. Naposled je vojaštvo izpraznilo del mesta, hoteč upostaviti mir. Približno 150 vojakov napadalnih čet so aretirali. Patrule so korakale po mestu. V Neaplju bivajoče častnike in 4000 dijakov so uvrstili v nekako meščansko gardo, ki mora biti vsak trenutek pripravljena posegati v boj. Število ranjenecv znaša 15, ki pa vsekakor ne odgovarja dejstvu.

Prevoz trupel sarajevskih zarotnikov.

LDU. Praga, 13. maja. (ČTU.) Dne 8. in 9. junija bodo v Terezinu izkopali trupla udeležencev sarajevskega umora. Zemске ostanke bodo ob obletnici atentata, t. j. dne 28. junija, svečanostno prepeljali v Sarajevo.

Nov kredit Franciji.

LDU. Washington, 14. maja. (Brezžično.) Državni urad za finance poroča, da se je dovolil Franciji nov kredit v znesku 50 milijonov dolarjev. Celokupni kredit, ki ga je Francija dobila od Zedinjenih držav, znaša trenutno 2.802.477.000 dolarjev; skupno so dobili aliranci od Zedinjenih držav 9.228.829.000 dolarjev posojila.

Pomanjkanje papirja.

LDU. Budimpešta, 14. maja. (Brezžično.) Vsled pomanjkanja papirja je sklenila vlada začasno ustavitev več dnevnikov. Od danes naprej izhajajo samo še dnevnik »Nepszavn« in »Volksstimme« in »Vilagos Szabadsag« ter večerni listi »Vörös Ujsag« in »Pesti Hirlap«. Vsi sotrudniki listov dobivajo še nadalje vse prejemeke.

Razno.

LDU. Pariz, 14. maja. (Brezžično.) Predsednik republike je sprejel v uradni avdienci izrednega in pooblaščenega ministra Mehike, Panija, ki mu je izročil svoje poverilne dokumente. Pani je bil sprejet v Elyseju z vsemi ceremonijami, ki so običajne pri takih sprejemih.

LDU. Pariz, 14. maja. (Brezlično.) Iz Metza se poroča: Prvi francoski parnik »La Ville de Lille« je došel v Metz z 150 sodi vina, ki je namenjeno v oskrbo okupiranega ozemlja.

LDU. Pariz, 14. maja. (Brezlično.) Iz Toulona se poroča: Oklopna križarka »Jules Ferry« je dospela iz Bizerte v Toulon s 1000 vojakov na krovu, ki se vrnejo v domovino.

Politične novice.

+ Koprivnik v Bohinju. Dne 11. maja se je tukaj ustanovila podružnica Kmetijske zveze za Bohinje. V načelnstvo so izvoljeni sledeči člani: France Zupanc, načelnik; France Beznik, namestnik; France Steržaj, tajnik; Anton Beznik, blaginjak; Janez Korošec, France Korošec, Blaž Medja, France Strgar, Jakob Korošec in Janez Beznik, odborniki. Sestavili in podpisali so vsi člani prošnjo za novo občinsko pot na Koprivnik in Gorjušo, ter prošnjo za ustanovitev samostojne županije za Koprivnik in Gorjušo. Soglašajo z vsemi, do sedaj po Kmetijski zvezi predlaganimi resolucijami.

+ Proti plebiscitu v okolici Celovca. V »Journalu des Débats« od 12. maja piše Auguste Gauvain z ozirom na bodoče meje Nemške Avstrije: Zdi se, da marljivo rešujejo to vprašanje, vendar je ne rešujejo vedno dobro! Vse kaže, da so se odločili na slovensko-koroški meji v okolici Celovca za plebiscit, ki bo težko pravičen, če bo pri njem sodelovalo birokratično habsburško osebje. Ne sme se pozabiti, da se je v tej pokrajini kakor v mnogih drugih delih nekdanjega gospodstva Habsburžanov in Hohenzollercev vršila potom birokracije germanizacija, katero bi se podprlo, ako se pripozna status quo.

+ Zveza med Bolgari in Mažari. »Le Temps« poroča iz Sofije, da ni več dvoma, da imajo uradni bolgarski krogi največje stike z mažarskimi voditelji. Pred nekaj tedni je bila sklenjena med obema vladama zveza, ki ima namen, da se skupno postavijo proti rumunskim zahtevam in da se v to svrhu ustvari posebna propagandna agencija po vseh deželah entente. Središča te propagande, ki je dobro plačana, so v Parizu, Bernu, Lausannu, Londonu in Zenevi.

+ Tudi Čehi proti židom. Praški »Lid« prinaša o židih daljši članek, v katerem pravi med drugim: »Vojska je bila zanje zlati dol, zaradi njih bi mogla trajati tudi 30 let. Med tem ko so naši sinovi in bratje umirali v jarkih, so se valjali oni v pisarnah, uradih in etapah. Naše žene so stale na cestah cele noči, a njihove so se zabavale v polnih salonih. Naši legionarji so se bili za svojo svobodo in oni so pri vojaških sodiščih jemali podporo njihovim ženam in njih same pošiljali na vislice. Z nami niso nikdar govorili češki; svoje otroke so pošiljali v nemške šole, a med seboj so nemškutarili; samo s trgovcem so govorili češko. Vedno so šli z vladajočimi, nikdar se niso zavzeli za zatiranje. Privedli so do propada Rusije in zasejali kal boljševizma. Kljub temu je vojska izpadla proti njim. Tiho so se prilagodili, sneli nemške napise in postali podopirni člani »Sokola«. Dosegli smo svobodo brez njih in proti njim, a vendar nas oni še danes izrabljajo in izjemajo naš mozeg. Češka, kdaj spregledaš in naše svoje večnega zahrbtnega sovražnika?« Hrvatska, kdaj pa spregledaš ti? In Sloveniji sudi veljajo te besede, saj ta židovska nevarnost prihaja tudi k nam!

+ Samo še čast. Rimski poročevalci »Temps« poroča svojemu listu, da je prve dni po povratku Orlanda in Sonni na v Pariz prevladoval v Rimu optimizem, ki se je pa kmalu spremenil v neko nemirnost. Sedaj upajo samo še, da se bo rešilo vprašanje Reke s francosko pomočjo le bolj v čast kot pa korist Italije.

+ Smrtna kazen za verižnike. Pri zadnjem zasedanju poljskega državnega zbora je večina glasovala za nujnost predloga, da se verižniki kaznujejo s telesnimi kaznimi in v gotovih slučajih tudi s smrtjo.

Dnevne novice.

— Čč. sobratom koroškim duhovnikom, ki še niso prejeli svojih duhovniških plač, naznanjam tem potom, da jih dobe takoj pri meni, Poljanska cesta 4, kamor naj vpošljejo čimprej naslov svojega sedanjega bivališča. Dr. I. Arnejc.

— Za koroške begunce so darovali: Prof. dr. Iv. Svetina, 20 K; Jurij Pevec, 40 K; Alojzij Huter, Sv. Trojica, 100 K; Štefan Rihar, Dob, 30 K; Iv. Ogrin, Lavrica, 100 K; neimenovan, Škofja Loka, 20 K; Lovro Marolt, Studenice, 72 K; Makso Fock, Kranj, 50 K; dr. A. Levičnik, Ljubljana, 40 K; prof. Gasparin, Ma-

ribor, 40 K; Franc Remšar, Češnjica, 200 kron; Zadruga za vnovčevanje, Češnjica, 1000 K; Ana Leskovec, Škofja Loka, 15 kron; Ferdo Palovec, zobotehnik, 20 K; Župni urad Dramlje, 39 K; Antonija Kavčič, St. Jurij ob. juž. žel., 25 K; Župni urad Umberg, Ptuj, 25 K; I. Langus, Šoštanj, 40 K; skupaj 1876 K. Srčna zahvala vsem rodoljubnim darovalcem. — Odbor koroških beguncev.

— Delavsko zavarovanje. Iz Belgrada poročajo: Minister za socialno politiko Jos. Gostinčar je poslal vsem ministrom v presojo zakonski načrt o delavskem zavarovanju.

— Organizacija okrožnih zdravnikov v Sloveniji ima v nedeljo 18. t. m. ob 14. uri v Celju v Narodnem domu svoj izredni občni zbor. Ker so na dnevnem redu zelo važne točke, vabi k obilni udeležbi odbor.

— V Brežicah se vrši v »Narodnem domu« v nedeljo, dne 18. maja 1919 ob 11. uri dopoldne protestni shod zaradi nečloveškega postopanja nemških tolp nasproti slov. prebivalstvu na Koroškem in ob štajerski meji.

— V Krškem priredi dne 17. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani hotela Gregorič tamošnji orkester koncert v prid akademski menzi v Zagrebu s tem vspešnim: 1. Dvojak: Slovanski ples št. 4, orkester; 2. Zajc: na gondoli in Pavčič: Uspavanka, poje gđ. R. Miheličeva; 3. Čajkovskij: Velika fantazija iz opere »Zrinski«, orkester; 4. Zajc: Romanca iz opere »Zrinski« in Brahms: Podoknica, poje gđ. R. Miheličeva; 5. Ofenbach: Uvertura »Orfej v peklu«, orkester. Zanimanje za ta koncert je zelo veliko in je pričakovati, da bo koncert v vsakem oziru dobro uspel.

— »Slov. trg. društvo v Celju« ima dne 18. t. m. ob 9. uri dop. v mali dvorani »Narodnega doma« v Celju svoj redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Z ozirom na to, da občni zbor za dne 4. t. m. ni bil sklepečen, sklepa ta občni zbor veljavno ob vsakem številu članov.

— Ribnica. Izredni občni zbor »Glasbenega društva« v Ribnici se vrši 17. maja ob 8. uri zvečer v druženem lokal.

— Vpokojeni častniki — prijava. Na temelju naredbe ministrskega sveta v Belgradu se pozivljajo vsi vpokojeni častniki, ki stanujejo v področju ozemlja Slovenije, da javijo najkasneje do 20. maja t. l. komandi dravske divizijske oblasti pismeno sledeče podatke: 1. Čin. 2. Ime in priimek. 3. Ime staršev. 4. Rojstno leto. 5. Rojstni kraj. 6. Katere civilne in vojaške šole je dokončal. 7. Kdaj je dobil poedine šarže. 8. Je-li služil za čas okupacije v Srbiji ali Črni gori ter v kakem poklicu. 9. Sedanje in izbrano mesto bivališča. 10. Zakaj in kdaj je bil vpokojen. 11. Znanje srbo-hrvatskega ali slovenskega jezika v koliki meri in eventualno pripombo. — Opozarjajo se vsi častniki in vojaški uradniki, da se do omenjenega roka gotovo javijo, ker je sicer možno, da se jim pokojnina ustavi. — Za območje komande mesta Ljubljane se odreja, da označeni častniki in uradniki najkasneje do 18. t. m. vložijo te prijave osebno pri komandi in vsi drugi izven območja komande mesta Ljubljane neposredno komandi dravske divizijske oblasti, kot je zgoraj odrejeno. Komanda mesta Ljubljane.

— Službo okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje Žalec, kateremu pripadajo občine Žalec, St. Peter v Savinjski dolini, Griže, Gotovlje, Petrovče in Velika Pirešica, razpisuje dežel. vlada v Ljubljani. S to službo je spojena osnovna plača letnih 1200 K in pravica do šest petletnic po 100 K. Glasom naredbe celokupne deželne vlade za Slovenijo št. 467 z dne 29. aprila 1919 je dalje okrožnim zdravnikom do preklica dovoljena draginjna doklada v izmeri 100% vseh službenih prejemkov. Prošnje, opremljene s potrebnimi svedočbami naj se vložijo do dne 1. junija 1919 pri zdravstvenem oddelku dežel. vlade v Ljubljani.

— Služba sekundarija na internem oddelku obče javne bolnišnice v Celju je razpisana. S službo so zvezani sledeči prejemki: letni adjutum 1400 kron, prosto stanovanje in hrana I. razreda v zavodu, pravica do pet petletnic po 200 K in izjemna draginjna doklada letnih 600 K. Služba je provizorična in velja obojestranska trimesečna odpoved. Pravilno kolekovane prošnje, ki jim je priložiti krstni in domovinski list, diplom doktorja vsega zdravilstva in eventualna dokazila o dosedanjem službovanju, naj se vložijo do 1. junija 1919 pri zdravstvenem oddelku dežel. vlade v Ljubljani.

— Mizarji pozor! Uradno pohištvo potrebuje nujno pošto ministrstvo za svoje lastne urade, pa tudi za urade poštinih in brzojavnih ravnateljstev v Belgradu, Nišu, Skoplju, Cetinju, Splitu in Ljubljani. Pojasnila se dobijo v uradnih urah pri pošt. komisariju dr. Janžekoviču, Ljubljana, Beethovnova ulica št. 7/II, telefonska št. 139.

Nalnovejš.

STARČEVIČANCI ZDRUŽENI Z NAPREDNJAKI.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Zagreb, 14. maja. Starčevićanska stranka, napredna demokratska stranka ter Hrvatski kolo v Osijeku so sklenili, da ujedini svoje politično delovanje na enotni podlagi pod eno firmo. Lorkovičev list »Novo Vrijeme« preneha izhajati, »Hrvat« pa postane skupno glasilo.

RAZDOR V SRBSKEM LIBERALNEM KLUBU.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Zagreb, 14. maja. »Narodna Politika« poroča iz Belgrada, da je v srbskem liberalnem klubu, kateremu pripada minister Veljković, prišlo do razdora, ker se nekateri člani upirajo vstopiti v Demokratski klub.

DEMOKRATI PROTI RADIKALCEM.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Novi Sad, 14. maja. »Jedinstvo« očita srbskim radikalcem, da se niso iskreno izjavili za narodno edinstvo, ampak za to, ker so se morali. Taka politika je dvozna, ker se za njo čisto jasno skrivajo težnje za srbsko hegemonijo.

PRIJETI BOLJŠEVIKI.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Zagreb, 14. maja. Iz Osjeka so odvedli v Zagreb 20 osjeških boljševisikov, ki so pripravljali državni prevrat ob priliki generalne stavke. Postavljeni bodo pred sodišče.

RADI POMANJKANJA PAPIRJA.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Split, 14. maja. Uradni list dalmatinske deželne vlade »Dalmatinski Glasnik« je radi pomanjkanja papirja začasno prenehal izhajati.

POGAJANJA Z NEMČIJO IN AVSTRIJO LOČENA.

LDU Berlin, 14. maja. (DunKU.) »Lokalanzeiger« javlja iz Zeneve: Poučeni krogi smatrajo, da je težko izvedljivo, da bi se popolnoma ločila pogajanja z zastopniki Nemčije v Versaillesu in pogajanja z zastopniki Nemške Avstrije v St. Germainu. Taka ločitev bi pomenila samo nepotrežno izgubo časa. Domneva se, da bodo dopustili pod gotovimi pogoji pismeno zvezo grofa Brockdorffa z dr. Rennerjem, dasiravno se je Clemenceau še prejšnji teden izjavil proti temu.

MAŽARI SE OPRAVIČUJEJO.

LDU. Budimpešta, 14. maja. (DKU.) OKU. javlja: Naša akcija proti čehoslovaškim četam nima agresivnega značaja. Nima namena, da bi zavzemala z orožjem pokrajine, ki so jih zasedli Čehoslovaki, marveč hoče samo zabraniti, da bi nam Čehoslovaki odvzeli kraje, ki smo jih prvotno zasedli.

NEMSKO-AVSTRIJSKA USTAVA.

LDU. Dunaj, 14. maja. (DKU.) Narodna skupščina. Krščanski socialisti so vložili predlog o glavnih načrtih nemško-avstrijske ustave. Sprejet je bil zakon o prepovedi nočnega dela za ženske in mladino v obratih, nakar je bila seja prekinjena do jutri.

FRANCOSKE ČETE NA RUSKO.

LDU. Berlin, 14. maja. (DKU.) »B. Z. am Mittag« javlja iz Bukarešte: Kakor poroča »Adeverul«, bodo odšli te dni večji transporti francoskih čet iz Male Azije in Besarabije v ojačenje na rusko fronto.

Prosveta.

pr Lepa Vida. Pesem, pesem, pesem, ki se ne da niti igrati ne govoriti, ker je breztelesnost njeno bistvo. Izčrpala bi jo samo glasba; govoriti se da le na način, kakor je Ivan Cankar sam recitiral narodno pesem s prstom ob ustnih komaj slišno in z bolestno tresočim glasom. »Lepa Vida« je pesem študenta, Dioniza malega v našem kulturnem življenju, pesem študenta, ki jo edini more prav doumeti v dnevih bolestno mladostnega, vse obsegačnega kopnenja. V igri so jo doumeli trije: Poljanec, Dioniz in Damjan, ki so podali, kar sploh more študent-diletant ustaviti. Igrali se s srcem ter govorili sorodnim srcem v parterju in na galeriji, govorili — če ne bi bilo za Cankarjev spomenik, bi dejal: hvala Bogu! — praznim ložam! Škoda, da ni Poljanec še bolj razvil svojega organa. Iskreno je parkrat prijel Mrva, prav iskreno, toda zdelo se je, da so njegove prenakomerne kretnje morale njegovo igro. Damjan, stariček-popotnik, stariček z večnomladim srcem, je parkrat preveč govoril v steno in bil nekoliko premonoton; eterična prikazen lepe Vide bi bila še bolj vplivala, če bi se bil glas vdal pravemu razpoloženju; za boljšo igralko imam Mileno, dasi je nekoliko preboječe podala naravno dekle. Dolinar je bil ne-

koliko teatraličen, preveč podoben v igri Poljancu, dočim bi bil moral ravno podčrtati kontrast. Glas in poudarek na stavku je ovnjal igro zdravnikovo. Deklamacija pesmi »Videl fant...« je bila pretrpka, slačkost je zvenelo premalo v njej.

Režijo meram pohvalili, Zelezničar je podal kar mu je bilo na razpolago, samo to bi pristavil: belo zagrinjalo in godba bi morala usledno pomagati občinstvu, da se rave, kdaj so sanje in kdaj resnica. V zadnji sceni svatov bi bil moral paziti na reflektor; velike glave na prospektu so ubile pol iluzije. Izmenjava te scen v prejšnjo je bila nerodna, tančica se je prehitro dvignila in huškajoče sence so pokvarile razpoloženje. Glede igre bi omenil, da se je igrala neslišno, drugi akt je bil v primeri s prvim manj naštudiran; pričakoval sem v njem drugačnega tempa in kontrastu prvemu. Tako je bila igra preveč zasukana po Poljančevi deklamaciji, — kar je bilo v krivico Dolinarju in Mileni, otrokoma naravne solčne luči in brezskrbnega življenja.

Mene je prevzela igra in melodija Cankarjeve besede, ki jo je govoril študent študentu.

N. V.

Ljubljanske novice.

Ij štiridesetletnica Danila. G. Danilo praznuje v letošnji sezoni štiridesetletnico svojega nepretrganega umetniškega delovanja na slovenskem gledališču. To je menda prvo slavlje, katero se v našem gledališču slavi. Slavnostna predstava se vrši dne 23. maja, in sicer v opernem gledališču z igro »Zemlja«.

Ij Begunci! V nedeljo, dne 18. maja t. l. se vrši v veliki dvorani hotela Union ob 10. uri dopoldne sestanek vseh beguncev. Ker se bo razpravljalo o važnih begunskih zadevah, udeležite se tega sestanka polnoštevilno. — Begunski svet v Ljubljani.

Ij žentjakovski prosvetno društvo vabi vse svoje člane in članice ter prijatelje društva, da pohite v soboto zjutraj, dne 17. maja, na Rožnik k društveni sv. maši, ki se prične ob pol 6. uri. Pri sv. maši poje društveni pevski zbor.

Ij Socialno zavarovanje. V petek zvečer, dne 16. t. m., ob pol osmih se vrši v »Ljudskem domu« razgovor o zakonski predlogi ministrstva za socialno politiko o socialnem zavarovanju.

Ij Iz gledališke pisarne. V dramskem gledališču se uprizori v nedeljo, dne 18. t. m. popoldne Finžgarjeva »VERIGA«, ljudska zgodba v treh dejanjih po znanih cenah. Predstava je namenjena v prvi vrsti ljubiteljem slovenske drame iz dežele, ki do sedaj še niso imeli prilike, videti to prekrasno slovensko delo na odru našega narodnega gledališča.

Ij Invalidi bodo morali na Grad. Narod je 13. t. m. objavil notico, v kateri se protivi temu, da bi, kakor se sliši, premestili invalide iz obrtne šole na Grad. Nato piše: »Grad je pa primeren za razne hujskače, če tudi imajo cilinder ali kolar.« Če se invalidi jeze zaradi premestitve iz obrtne šole na Grad, je to reč, ki je umljiva, toda Narod ni storil prav, ker je to notico objavil, ker je bil ljubljanski občinski svetovalec Franchetti tisti, ki je v ljubljanskem občinskem svetu zahteval, naj invalidi zapuste obrtno šolo. Sicer pa pristaji Slov. Naroda v seji ljubljanskega občinskega sveta dne 13. t. m. niso čisto nič ugovarjali, ko je gospod župan dr. Tavčar uradno naznanil, da se bodo invalidi izselili iz obrtne šole na Grad. — Tudi mi smo mnenja, da Grad ni primeren za invalide. V Ljubljani in po deželi je vendarle dobiti še dosti poslopij, ki bi lahko boljše služila ubogim invalidom. Zato upamo, da ni izrečena o tem zadnja beseda. Na Grad pa poleg raznih hujskačev spadajo brez dvoma razni vojni odeluhi in dobičkarji, ker le ti pripravljajo hujskačem še le ugoden teren za njihovo razdirajočo delo.

Ij Ukraden sladkor. Policija je pretečene dni aretirala poslovojdno Vojne zveze Zalerja ter skladiščnika Bovho, ki sta za Vojno zvezo namenjeni sladkor spravila za se in ga potom verižne kupčije prodajala po ogromnih cenah do 22 kron kilogram. Ljudstvo je trpelo na pomanjkanju sladkorja, medtem ko sta ga ta dva »poštenjaka« cele vagonne prodajala po verižnih borzah in denar spravljala v svoj žep. Samo pri enem vagonu sta napravila 190.000 K dobička. — Med g. Antonom Kristanom, ki je načelnik Vojne zveze, ter med »Slov. Narodom« se je radi te afere razpletla ostra polemika. O stvari bomo še poročali.

Ij Pristna kava se toči od danes naprej v kavarni »Union«.

Ij Uvoz piva Ker so se razmere glede uvoza piva vsled upostavitve carinske meje in vsled razvoja domačih pivovarstev bistveno izpremenile, se vabijo vsi tisti, ki imajo v zalogi pivo nemško-avstrijskih pivovarstev, da se udeležijo razgovora, ki se bo vršil v tej zadevi v torek, dne 20. t. m., v Deželnem dvorcu, v sobi št. 77.

Ij »Glasbena Matica«, Danes, v četrtak, ob 20. uri važna pevška vaja za moški zbor. Vsi!

Ij Zveza trgov. nastavljenec poziva vse člane ter tudi nečlane trgov. nastavljenec, da naj pole, katere so jim bile poslano od »Zveze« v izpolnitev do sobote, dne 17. maja sigurno po zaupnikih ali po pošti dopošljejo odboru. Na vprašanje glede plačevanja članarine sporoča odbor, da se naj po firmah pobere članarina za maj ter ob uradnih urah odda v društveni pisarni.

Narodno gledališče.

Dramsko gledališče.

15. maja, četrtek: »Smrt Majke«. C 54.

16. maja, petek: »Smrt Majke«, B 54.
17. maja, sobota popoldne: »Krojaček junaček«, B 2/52.

17. maja, sobota zvečer: »Moj Bebi«. C 51.

Operno gledališče.

15. maja, četrtek: Baletni večer (javna produkcija baletne šole). Abonma B 53.

16. maja, petek: Zaprto.

17. maja, sobota: »Madame Favart«. A 56.

Aprovizacija.

a Aprovizijski oddelek za sladkor, kruh, sol itd. se preseli iz mestne posvetovalnice na Poljansko cesto št. 13.

a Prodajalci aprovizacijskega blaga naj se zglase v vseh zadevah predvsem na Poljansko cesto št. 13. G. ravnatelj Trdina pa

urađuje še nadalje na magistratu v mestni posvetovalnici.

a Prodajalci sladkorja (ljubljanški) se vabijo, da se zglase zanesljivo v četrtek v sladkorni centrali pri g. ravnatelju Lileku radi nakazila sladkorja.

a Prodaja moke za kruh. Na vsako C-izkaznico se dobi od četrtka naprej za vseh 14 dni po 1 kg koruzne moke, kilogram stane 2 K in po 80 dkg bele moke št. 0. Kilogram stane 4 K 66 v. Strankam se odvzame celo C-izkaznico in vse 4 odrezke. Prodajalci moke za kruh so bili že objavljeni.

Kdor ne more spati naj rabi Fellerjev bolečine odpravljajoči »Elsa«-fluid. Pri pomanjkanju spanja in pri bolečinah vsake vrste, prinaša olajšavo, pomirjenje živcev in spanje. Mnogo čez 100.000 zahvalnih pism in zdravniških priporočil, 6 dvojnatih ali 2 specialni steklenici stane 24 kron; edino pristen pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, 134. (Hrvaško). To domače sredstvo naj bi nikjer ne manjkalo. Tudi Fellerjeve milo odvajajoče Rhabarbara »Elsa«-kroglice so pri zamašenju dobre. 6 škatlic stane 12 K. — Omot in poština se računa posebej. Najceneje je in mnogo prihrani, kdor naroči več ob enem. 2181 (V. S.)

Harmonij ali pianino se kupi, ponudbe se naj pošljejo na izobraž. društvo v Trbovljah.

Prillična hiša s prostornim vrtom in dvoriščem v ljubljanskem predmestju se proda. Pismene ponudbe na upravo pod »prostorno«.

Žagar z večletno prakso, vešč brušenja žag, se sprejme takoj. Plača po dogovoru. Istotam se sprejme cirkularista. — Ponudbe na »poštini predal 54, Ljubljana. 3047

Proda se dežni plašč in pelerina, iz gumijevih blaga. — Oboje predvojno blago. Pojasnila daje iz prijaznosti F. K. Kaiser, puškar, Selenburgova ulica št. 6. 3050

Tvornica z vodno ali parno s'lo na Kranjskem se išče v nakup; kupi se tudi parni kotel v dobrem stanju. Cenj. ponudbe pod »Tvornica 3051« na upravnistvo »SLOVENCA«.

Kovaški vajenec ki se je že 1 in pol leta učil na Koroškem in je sedaj moral zapustiti mesto želi se učiti pri kakem drugem mojstru ob prosti hrani in stanovanju. Naslov pove upravnistvo pod št. 3942

Stelaža za irgovino dobro ohranjena kakor tudi vozlandaver za 4 osebe se proda. Vprašaj se: Franciškanska ulica št. 51.

Vzigniki na bencin in kamenčki so napredaj na drobno in na debelo F. K. Kaiser, puškar, Selenburgova ulica številka 6. 3058

Glasovir kratki, boljše znamke, dobro ohranjeni se kupi. Ponudbe pismeno ali ustmeno sprejema iz prijaznosti trgovina s papirjem v Židovski ulici. 3043

Lepa meblovana soba se odda za nekaj tednov prav mirnemu državnemu uradniku. Naslov pri upravi lista pod št. 3060

Mašila se je vsota denarja v soboto v Ljubljani. Kje, se izve v upravnistvu »Slovenca« pod št. 3050

Krojaški pomočnik s plačo prvega razreda se takoj sprejme. Kje, pove upravnistvo »Slovenca« pod št. 3014.

Služba organista-cerkvenika se odda v župniji na Dolenjskem. S čednim stanovanjem je združeno zemljišče, ki vzdržuje par govedi in par prešičev. Bre do 1200 kg v žitu in par sto kron v denarju ter štola. Nastop čimprej. Naslov pove uprava lista pod št. 3095.

Naročajte in širite »Slovenca«!

Preminal je po dolgi, mučni bolezni naš predobri oče, stari oče, brat in tast, gospod

Fran Perhauz

domobr. evid. višji oficijal v p.

Pogreb bo v četrtek dne 15. t. m. ob 4. uri popoldne na tukajšnje pokopališče.

V Krškem, dne 13. maja 1919.

Žalujoči ostali.

3046

Brez posebnega obvestila.

Brez posebnega obvestila.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš iskreno ljubljani oče, soprog, tast, stric in svak, gospod

GUSTAV ČERNE

čevljarski mojster

dne 14. t. m. ob 1/4. uri zjutraj po kratki bolezni izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb nepozabnega preminulega bo v četrtek dne 15. t. m. ob 17. uri iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče. Pokojnega priporočamo v blag spomin.

V Litiji, dne 14. maja 1919.

Terezija Černe, soproga.

Jožef, Pavel in Slavko, sinovi.

Cirila, Draga, Milka, Minka, Ana in Stanka, hčere.

Zahvala.

Za vse mnogobrojne dokaze iskrenega sočustvovanja povodom prerane smrti naše nad vse ljubljene matere, oziroma stare matere, tásce in tete, gospe

Alojzije Čadež

vдове poštnega uradnika

izrekamo vsem tem potom našo najtoplejšo zahvalo, prav posebno pa še vsem mnogobrojnim udeležnikom pogreba ter darovalcem krasnega cvetja. Bog povrni vsem!

Ljubljana, 14. maja 1919.

3041

Žalujoči ostali.

Rado Janežič

nadučilaj

Zinka Janežič

roj. Podbojeva

poročena

Dvor

Adamovo

12. majnika 1919

Sedlar se išče, koji je vajen lakiranja in tapciranja voz. Stanovanje in hrana v hiši. Plača po dogovoru. Zglasiti se je pri vratarju: Cesta na Kodeljevo št. 8, Ljubljana. 3066

Podkovski kovač se išče. Za samce stanovanje in hrana v hiši. Plača po dogovoru. Zglasiti se je pri vratarju: Cesta na Kodeljevo št. 8. 3067

Soho išče gospod s 16. majem v bližini Mestnega doma. Za event. hrano na stanovanju bi preskrbel živež sam. Cenjene ponudbe na: Trajka, Ambrožev trg št. 3. 3031

Zidna opeka in ca 120 m² bukovih deščic se proda pri Robertu Smielowskemu, mestnemu stavbeniku, Rimska cesta št. 2. 3036

2 breji svinji sta naprodaj eventuelno se zamenjati tudi za molzno kravo. Več Poljanska c. 62.

Par konj zelo lepih, težkih, 16 pesti visokih, svetlo rujave barve je naprodaj pri Ivan Graiser, Pr. m. skovo pri Kranju.

Nova dvonadstropna hiša »Vila« v Sp. Šiški, v legi na zelo prometnem kraju primernem za trgovino i. t. d. se zamenja z malo hišo kje v bližini Ljubljane. Ugodna prilika »iz malega na veliko« z denarnim sredstvom. Več se izve v gostilni pri »Zvezdi« v Sp. Šiški. 3019

Čevljarski in krojaški stroji so dostopni, kakor tudi večja pošiljatev gorilcev za karbidne svetilke. Jos. Fetišino, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.

Kupujem smrekov les, jelkov, hrastov in bukov bodisi okrogel ali rezan. Cene za les naložen v vagon naj se naznanijo na V. Scagnetti, parna žaga za državnim kolodvorom, Ljubljana.

Tesarji in konjski hlapci! V trajno delo se takoj vzame več tesarjev za Ljubljano, Trbovlje ali Kočevje, kakortudi hlapec h konjem. — Nastop takoj pri tvrdki Franc Martinec, mestni tesarski mojster, Ljubljana, Prule 8. Plača po dogovoru.

! Trgovci! - - Pozor!

Nudim brezobvezno, dokler zaloga: la. 66% jedrnat mlo v kosih po 500 gr. po K 820 za komad, la. 66% mlo za britje v kosih po 100 gr., komad 2 K, la. 50% toaletno mlo v kosih po 100 gr., komad 2 K. Naročila od 5 kg naprej po povzetju ali predplačilu sprejema FRANC OSET, veletrgovec, Vransko pri Celju. 3053(8)

Sprejme se na posestvo blizu Ljubljane poštena

ženska

ne premlada, ki bi vodila gospodinjstvo hiše s poljem, vrtom itd. Znati bi morala kuhati za družino, oskrbovati vrtove in kuretno. One, ki znajo tudi boljše kuho in likati perilo, imajo prednost. Naslov v upravnistvu lista pod št. 3065.

V ljubljanski okolici

najprimerneje neke med Skofjo Loko, Kamnikom, Litijo ali Smarjem na Dolenjskem

iščem takoj v najem

majhno hišo ali vilo ali

malo posestvo

s pohištvom

na dve leti eventuelno tudi na več ali manj časa. Neobhodno potrebno, da bi bil blizu velik gozd. — Ponudbe pod naslovom »Solidni najemnik« na upravnistvo Slovenca.

Pestunjo

starejših let, popolnoma zanesljivo, iščem takoj. Lepo ravnanje in dobra oskrba. Imam deklico, ki že hodi in v juliju pričakujemo novorojenca. — Ponudbe pod naslov »Dobra služba 3055« na upravnistvo »Slovenca«, kjer se izve tudi naslov.

Spretnega mizarja

za mlinske naprave sprejme Kolinska tovarna v Ljubljani.

300 kron nagrade

tistemu, ki mi pomaga dobiti takoj

v najem majhen dom

(majhno posestvo, vilo ali podobno) za dve leti ali tudi več ali manj, omeren mojim potrebam. Pogoji: Dom bi moral imeti vsaj neobhodno pohištvo, ležati blizu gozda in ne več kot kakih 20 km od Ljubljane. Ponudbe pod naslovom »Zanesljive« na upravnistvo Slovenca.

PRODA SE :

po ugodni ceni: lepa prostorna, velika, ol krita, lep dvovprežna voz-brek, velika, izborna nepremočna vozna plahta 6x5 m velikosti, ter izborno lep krasen lisjak za vprego in ježo. konj Prekupcem se ne oddaja. Ogled v skladiščih Tomažič, Marije Terozijske cesta št. 2, Ljubljana.

Iščem kot zastopnika v Kozjem (Spod. Štajersko) 2899

doktorja

vsega zdravilstva

(Jugoslovana) za dobo moje odsotnosti.

Pogoji pismeno. — Ponudbe na: Dr. Franc Jankovič, podpredsednik narodna. predstavništva, Beograd.

Trgovina naprodaj.

Velika, ob-

vina z mnogovrstnim blagom v nekem

južnem Štajerskem mestu ob železnici je

naprodaj. Prijazne ponudbe pod naslovom:

»Plačilo zmožno 3063« je nasloviti na upravo lista.

Prodaj več vagonov zdravega

konjskega sena in slame

v prešanem stanju. Tozadevna vprašanja je nasloviti na FRANC OSET, veletrgovina, Vransko pri Celju.

Drogerija

J. C. Kotar

Ljubljana

Wolfova ul. 3.

Gotomanufaktura.

Za grajščino (fidejkomis) išče se

gozdni oskrbnik

z gozdno akademično izobrazbo. Biti mora Jugoslovian ali vsaj Slovan. Nastop službe čim prej, drugo po dogovoru. Prednost večletna praksa. Ponudbe opremljene s prepisi pričeval poslati je pod »Nadzornik 3007« na upravn. tega lista.

Kleparji pozor! Imam za prodati

3 kleparske stroje

(dvoj. Abkantmaschine in Sikenmaschine)

VINKO BELEC, klepar, Kranj.